

VROENHOVEN 10 MEI 1940

DE TRAGISCHE DOOD VAN LURON

Rombout Nijssen

Het meest omvangrijke bestand dat de laatste jaren door het Rijksarchief te Hasselt verworven werd is de serie schadedossiers van de Hasseltse directie van het Ministerie van Wederopbouw. Na de Tweede Wereldoorlog was het Ministerie van Wederopbouw een van de voornaamste ministeries van de Belgische overheid. Het was immers bij dit ministerie dat personen en organisaties die materiële schade geleden hadden ten gevolge van oorlogshandelingen een verzoek voor financiële tussenkomst voor het herstellen van die schade konden indienen.

Om in aanmerking te komen voor een financiële tussenkomst moest een schadegeval aan een aantal voorwaarden voldoen. Zo moest de schade minstens tweeduizend frank bedragen, en hij moest het gevolg zijn van militair handelen. Omzetverlies door de algemene daling van de economische activiteit werd niet in aanmerking genomen. Schade ten gevolge van plunderingen of beschadigingen door soldaten – Belgische, geallieerde zowel als Duitse – of ten gevolge van een bombardement of het neerstorten van een militair vliegtuig zijn voorbeelden van wat in dit verband als militair handelen werd beschouwd.

Na de oorlog werd er in iedere provinciehoofdplaats een directie van het Ministerie van Wederopbouw ingericht. Omdat er in Limburg relatief minder materiële schade te betreuren viel dan in grote steden als Antwerpen, Brussel of Luik, werd het werkterrein van de directie Hasselt buiten de provinciegrenzen uitgebreid. Ook schadegevallen in het oosten van de provincies Antwerpen en Brabant werden door de directie Hasselt afgehandeld. In totaal handelde Hasselt ruim 58.000 aanvragen voor financiële tussenkomst af. Ruim 44.000 daarvan hadden te maken met schadegevallen die zich in Limburg hadden voorgedaan. Vroenhoven, Kanne, Herderen en Riemst lagen op het traject dat al op de eerste dag van de oorlog bevochten werd. Maar ook Millen, Val-Meer, Vlijtingen en Zichen-Zussen-Bolder kregen vanaf 10 mei een verhoudingsgewijs grote portie van het oorlogsleed te verwerken.

Veel dossiers hebben te maken met schade aan woningen en inboedels ten gevolge van bombardementen, met plunderingen door voorbijtrekkende of ingekwartierde soldaten of met schade aan veldvruchten. De meeste dossiers hebben te maken met schade van particulieren. Dossiers die te maken hebben met schadegevallen van verenigingen zijn zeldzaam. Zo is er bijvoorbeeld het dossier van harmonie Vreugd en Deugd in Zussen die haar zaal vernietigd zag, of harmonie Sint-Martinus in Riemst, die een deel van haar instrumenten verloor toen het lokaal dat de vereniging huurde achter café Wallon aan de Steenweg door bommen getroffen werd.

Agent M Belg. Boerenbond
 Agentschap van LEUVEN
 H. R. Br. 19170 P. C. Br. 1745 77

EXEMPLARIS TE BEWAREN DOOR DEN VERZEKERDE

Verzamelboek N° 120025
 Polis N° 100018
 Kwittantie N° 120025

Mijnheer Willy THEUNISSEN		VERDEELING DER REKENING	
Voornamen handeleid voor rekening van het syndicaat van Vroenhoven.		NETTO PREMIE	TOTAAL
Beroep		315.00	371.70
Plaats		Taksen, Belastingen en Kwittantie-Zegel	56,70
Straat VROENHOVEN.			
Postbureel	Provincie Lisburg.	Voor premie van 30 Juni 1939 tot 29 Juni 1940	

Datum der polis **30 Juni 1939** Duur **1 Jaar.** Vernieuwing van N°
 Aanvang **30 Juni 1939** Einde **29 Juni 1940** Vervanging van N° **10.430**

Bijzondere Voorwaarden

Vol- nummer	NAAM	GESLACHT EN RAS	GESTALTE	On- der- doms	HAAR	GEBRUIK	KLAS	TOEGE- PASTE %	VERZEKERDE WAARDE	NETTO PREMIE	
1.	LURON <i>geboren 1938 aangekocht Mei 1939</i>	Stier	Ia		blanc	Monte	F28	4.50	7.000	315.00	
<p>Onder voorbehoud van een onlangs gedane inenting tegen de tering, en mits den premietaks aangerekend voor dit kontrakt, zijn de gevaren van tering gewaarborgd, doch enkel indien het aangetaste dier het voorwerp is geweest van een verklaring van ziekte of een aanvraag van slachting, en niet indien het verkocht is geweest bij persoonlijke beschikking of met bestemming voor de slachterij.</p> <p>Huidig kontrakt vervangt dit Nr. 10.430 vervallen.</p> <p>Eensluidend afschrift wat betreft de bedragen op dieren door hierbovenvermelde polis verzekerd. Dit uittreksel wordt afgeleverd om; ter uitvoering van het besluit van 19 Sept? 1945 gevoegd te worden bij een aanvraag tot vaststelling en schatting van OORLOGSCHADE.</p>											
									Verzekerde som en netto Premie	7.000	316.00

Gezondheidsgetuigschrift opgemaakt door M. den waerts **NEVEN** den **14 Juni** 19 **39**

Goedgekeurd verainigde woonde. De Verzekerde: *W. Theunissen* In 't dubbel opgemaakt te Brussel den Voor de Maatschappij, de Bestuurder:

Verzekerde **W. THEUNISSEN** Datum: **30 Juni 1939** Aanvang: **30 Juni 1939** Polis N° **100.018**
 Provincie: **Limburg.** Vervaldag: **30 Juni** Duur: **1 Jaar** Verzamelb. N° **120.025**
 Agent: **Dale Boerenbond** Agentschap: **TRIVIER** Einde: **29 Juni 1940** Risico: **VROENHOVEN.**

Aangifte van ziekte.
 Aangifte van ramp.
 Proces-verbaal van vaststelling.
 BIJGEVOEGDE STUKKEN :
 IMPRIMERIE EN BELGIQUE

Een bijzonder schadegeval deed zich voor in Vroenhoven³, waar een twintigtal landbouwers zich voor de oorlog verenigd hadden in de Veebond Vroenhoven. De bedoeling van de Veebond was een bijdrage te leveren aan de rasverbetering van de rundveestapel. Met die bedoeling had de bond in mei 1939 een veelbelovende eenjarige witte stier gekocht, die Luron genoemd werd. Het dier stond op stal bij Willem C. aan de Steenweg in Vroenhoven, en was sinds 30 juni 1939 verzekerd bij De Belgische Paardenverzekering voor een bedrag van maar liefst zeventuizend frank. Toen hun stier een prijs wegkaapte op de veeprijskamp van het Veekwekerssyndicaat van Limburg, wisten de Vroenhovense veekwekers dat hij goed op weg was om hun verwachtingen waar te maken.

Het geweld en lawaai dat op de ochtend van 10 mei 1944 in het anders zo stille Vroenhoven gepaard ging met de verovering van de brug over het Albertkanaal en de daaropvolgende gevechten tussen het Duitse leger en het terugtrekkende Belgische leger, de laag overvliegende vliegtuigen, het vallen van bommen en de beschadigingen aan woningen en stallen leidden niet allen bij de mensen van Vroenhoven tot angst en paniek, maar minstens evenzeer bij hun dieren. Veel dieren, waaronder Luron, kozen voor de vrijheid.

Een keer vrij, liet Luron zich niet meer kalmeren. De angstig rondlopende stier werd door de Duitse soldaten, die wellicht niet allemaal een landbouwersachtergrond hadden, als een gevaar voor hun veiligheid gezien en doodgeschoten. In de loop van de volgende dagen werd zijn kadaver in de grond gestoken.

Na de oorlog, op 23 februari 1947, diende de secretaris van de Veebond een verzoek voor een financiële tussenkomst in bij het Ministerie van Wederopbouw. Omdat hun stier nadat hij in juni 1939 voor zeventuizend frank verzekerd was, nog een prijs behaald had op een veeprijskamp, schatte de bond de waarde van het dier volgens het aangifteformulier op tienduizend frank. Uit het dossier blijkt dat het tot juni 1958 duurde vooraleer de zaak afgehandeld werd. Uit de stukken blijkt ook dat de administratie het eens was met de schatting van de waarde van de stier, en dat zij de schade vaststelde op tienduizend frank. Of de Veebond uiteindelijk ook vergoed werd, blijkt niet uit het dossier. Misschien weet iemand uit Vroenhoven daar meer over?

³ Wat volgt is gebaseerd op de inhoud van dossier 6020444 van de Directie Hasselt van het Ministerie van Wederopbouw, in het Rijksarchief te Hasselt.